

Kl. 09.00 – 11.05

1 § Anmälan om val av ordförande och vice ordförande i Nordiska rådets svenska delegation

Andre vice talmannen meddelade att *Gabriel Romanus* (fp) valts till ordförande och *Anita Johansson* (s) till vice ordförande i Nordiska rådets svenska delegation från och med den 22 oktober.

2 § Svar på interpellation 2003/04:18 om situationen i Bolivia

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Lars Ohly har frågat mig vad jag avser att göra när det gäller vad Lars Ohly kallar ”USA:s inblandning i Bolivias inre angelägenheter”, och vilka åtgärder jag avser att vidta för att sätta stopp för den politik som Sánchez de Lozadas regering bedriver gentemot Bolivias fattiga arbetare och bönder. Sedan frågan ställdes har händelseutvecklingen i Bolivia varit dramatisk och regeringen Sánchez de Lozada avgått. Låt mig ändå börja med att besvara den senare av Lars Ohlys frågor.

Bolivia är ett av de fattigaste länderna i Sydamerika och har därtill en mycket skev inkomst- och förmögenhetsfördelning. De sociala och kulturella klyftorna har marginaliserat stora delar av befolkningen. För att komma till rätta med underskottet i statsfinanserna önskade regeringen utvinna landets stora gasfyndigheter och planerade omfattande export av naturgas. Motståndet mot detta projekt samlade den splittrade oppositionen och ledde till en akut politisk kris i landet med omfattande demonstrationer, strejker samt vägblockader som lamslog transportsystemet och ledde till varubrist i huvudstaden La Paz. Polis och militär sattes in mot demonstranter varvid dödsoffer krävdes, flertalet av dessa civila.

Sveriges regering såg mycket allvarligt på situationen och försökte tillsammans med övriga medlemsstater inom EU att påverka händelseutvecklingen genom en rad politiska uttalanden.

Den 8–9 oktober deltog Sverige i ett möte i Paris där Bolivias biståndsgivare, i närvaro av representanter för Bolivias regering, hade samlats bland annat för att diskutera vad som kunde göras åt landets många problem. Givarsamfundet påtalade samfällt vikten av en bred dialog mellan regeringen och det civila samhället samt behovet av konkreta åtgärder för att komma till rätta med landets mer djupgående strukturella problem.

Genom EU:s ordförandeskap gjordes den 14 oktober ett uttalande i vilket man avfärdade all form av våldsanvändning och underströk att en lösning av den pågående krisen endast stod att finna inom ramen för demokratiska principer och med full respekt för de mänskliga rättigheterna. Vidare uppmanades institutionerna och folket i Bolivia att omedelbart finna en lösning på krisen genom fredlig dialog.

Europeiska rådet diskuterade situationen i Bolivia vid sitt möte den 16–17 oktober. EU:s stats- och regeringschefer uttryckte oro över utvecklingen och uppmanade samtliga parter att avstå från våldshandlingar samt inleda en dialog inom parlamentet. Dessutom uppmanades den bolivianska regeringen att i den pågående krisen respektera de mänskliga rättigheterna. Vikten av att det bolivianska folket sökte en lösning av landets många problem inom det demokratiska ramverket och med respekt för rättssäkerheten underströks.

Situationen i Bolivia har nu lugnat ned sig. Vi välkomnar att protesterna har avblåsts och att en ny regering har kunnat utses. En lösning av landets långsiktiga problem förutsätter emellertid en dialog mellan regering, opposition och det civila samhället. Detta är en nödvändig förutsättning för social, politisk och ekonomisk stabilitet och för en fortsatt demokratisk utveckling. Det är avgörande att alla parter kan samarbeta inom ramen för de demokratiska spelreglerna. Sverige och EU kommer att fortsätta att följa händelseutvecklingen på nära håll.

Slutligen till Lars Ohlys fråga om USA:s stöd till Bolivias regering och inriktningen på det amerikanska biståndet. Merparten av det utländska biståndet, inklusive det svenska, stöder de långsiktiga reformerna som landets regering inledde under 90-talet. Hit hör till exempel utbildningsreformen, decentralisering och förvaltningsreformer. Det långsiktiga målet är att bekämpa fattigdomen, stärka demokratin och dess institutioner samt stödja en återhämtning av ekonomin. Jag utgår ifrån att också Förenta staterna har detta mål.

Anf. 2 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag vill tacka utrikesministern så mycket för svaret. Vi kan gemensamt glädjas åt att vi nu har en fredligare situation i Bolivia än när interpellationen skrevs. Det är dock svårt att säga att detta är en stabil fred och att det är en stabil situation i Bolivia i dagsläget. Det beror bland annat på USA:s inblandning och på de krav som ställs från Internationella valutafonden och från Världsbanken på Bolivia att fortsätta på den väg som har lett till att bolivianerna själva har upplevt att deras land har sålts ut. Den utvecklingen är inte bruten.

Därför skulle jag vilja inrikta mig på att ställa en följdfråga som handlar just om hur Sverige ser på att länder har rätt att välja väg och att människor har rätt att demokratiskt bestämma sin egen framtid. Det som händer i Bolivia, liksom på många andra håll i Latinamerika, är att USA gör anspråk på att kunna diktera politiken. Man använder Internationella valutafonden och Världsbanken för sina egna syften. USA:s inblandning i Bolivias inre angelägenheter är inte något som borde stå inom citattecknen i utrikesministerns svar.

Den förhoppning som finns från regeringen om att USA har samma mål som det svenska biståndet med sin inblandning i Bolivia är väl något fåfäng. Dels är målen formulerade på ett sätt som ibland står i motsats till

de folkliga protester som vi har sett, dels ser USA flera av länderna i Latinamerika, däribland Bolivia, som strategiskt viktiga för sin egen Sydamerikapolitik.

Nu när Sánchez de Lozada har flytt som den skurk han var, precis som andra diktatorer i Latinamerika – Somoza, Batista och så vidare – med helikopter till Miami står det bolivianska samhället inför en ny utmaning. Carlos Mesa var Sánchез de Lozadas handgångne man. Det finns ingenting som pekar mot att han står för någon radikalt annorlunda politik, utan privatiseringar, utförsäljningar och avregleringar kommer sannolikt att fortsätta under hans styre liksom under den tidigare presidenten. Och vi ser hur det bolivianska folket reagerar på denna politik. Vi ser hur fattiga människor – indianer, bönder och arbetare – går ut på gatorna, inte bara mot presidenten, inte bara mot den man som hade stöd av 22 % när han valdes till president, utan också mot den politik som han och hans regering har stått för. Och den politiken är i högsta grad utformad i Washington.

Därför menar jag att den svenska regeringen borde vara tydlig med att en verklig demokrati och en verklig fredlig och stabil samhällsutveckling i Bolivia förutsätter att människor där har rätten att fatta beslut om sina egna ekonomiska tillgångar och om sin egen politiska framtid. Det förutsätter att den utländska inblandningen i Bolivias inre angelägenheter upphör och att man i stället stöder Bolivias fortsatta väg mot en demokrati värd namnet, en demokrati som omfattar alla folkgrupper och som också innebär att människor känner att de har makt inte bara över sin egen vardag utan också över samhällsutvecklingen i stort. Här kommer det att finnas mycket att göra även i framtiden. Då krävs det nog också att det internationella samfundet är tydligt om att man inte accepterar en amerikansk inblandning som går på tvärs mot folkets intressen.

Anf. 3 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Sverige är väldigt tydligt när det gäller att Bolivia har rätt att fatta sina egna beslut och driva sin egen politik i den riktning som man anser främjar Bolivias utveckling. Om det kan det inte råda något tvivel.

Det är detta som är bakgrunden till Sveriges agerande i Bolivia. Vi är där för att stödja utvecklingen i riktning mot en förbättrad demokrati genom bekämpning av fattigdomen. Bolivias problem är ju just den stora och utbredda fattigdomen.

Det biståndsarbete som vi bedriver i Bolivia syftar till att hjälpa Bolivia att ta sig ur den fattigdomssituation som man befinner sig i. Det handlar om att stödja det bolivianska samhället i form av utbildningssystem och institutioner som kan fungera och förbättra situationen.

Vi tycker också att det är viktigt att Bolivia tar tag i sina ekonomiska problem. Det finns stora strukturella problem, och där behöver det förändras för att säkerställa en ekonomisk utveckling som gör det möjligt att utveckla landet. Det är Sveriges politik, och den kommer vi att fortsätta att föra. I den meningen intervenerar vi i Bolivias inre angelägenheter. Men vi gör det på samma sätt som när vi ger bidrag. Vi vill stödja de demokratiska strukturerna, för det är självklart bolivianerna själva som avgör sin framtid. Vi ger stöd till de demokratiska krafterna när det gäller att nå de målen.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag vill tacka utrikesministern för det tydliga och klara beskedet. Jag håller med om att fattigdomsbekämpningen är det absolut viktigaste just nu, och då inte bara i Bolivia utan också i flera av Bolivias grannländer i Sydamerika.

I den nya utvecklingspropositionen, som kommer att diskuteras här i riksdagen i en inte alltför avlägsen framtid, har regeringen uttalat två mål för den svenska utvecklingspolitiken. Fattigdomsbekämpning är det ena målet. Det andra målet är det rättighetsperspektiv som man menar måste genomsyra allt utvecklingsarbete och även biståndet.

Rättighetsperspektivet borde innebära att man är tydlig med att människor som i dag saknar grundläggande mänskliga rättigheter, som saknar möjligheten att få sin röst hörd och att få representation i politiskt valda församlingar, också måste ges tillträde till dessa församlingar, måste ges makt över sina liv och makt över politiken i stort.

Det bolivianska samhället har varit ett samhälle som närmast präglats av en institutionaliserad rasism därför att där har indianbefolkningen och de fattiga i princip varit i avsaknad av politiska ledare. De politiska ledare som kommit fram har motarbetats mycket starkt.

Vi vet att USA har spelat en roll. USA:s bistånd har ju inte direkt varit inriktat på rättighetsperspektivet och kanske inte heller alltid på fattigdomsbekämpning, utan USA:s bistånd har i stor utsträckning gått till att rusta upp militären, till att ge förre presidenten Gonzalo Sánchez de Lozada de medel som behövdes för att undertrycka befolkningen och för att möta de folkliga demonstrationerna med våld. Därför är det mycket viktigt att vara tydlig både med att fattigdomsbekämpningen är det viktigaste och med att människor i Bolivia måste ha rätten att själva forma sin egen framtid. I dagsläget sker det i strid med USA:s intressen, i strid med USA:s inblandning, därför att USA har ett strategiskt intresse inte bara av Bolivia utan av hela regionen för att kunna föra sin egen politik.

Trots den kritik som jag framför menar jag att det senare svaret var väldigt tydligt. I meningen att Sverige bidrar till en demokratisk utveckling i Bolivia har inte heller jag något emot att man blandar sig i Bolivias inre angelägenheter, nämligen genom att stärka de demokratiska institutionerna och genom att stärka människors möjligheter att aktivt ta del i politikens utformning. Men jag menar att detta är väsensskilt från den amerikanska inblandningen därför att den handlar om att slå vakt om USA:s geopolitiska och ekonomiska intressen i en region som behöver självständighet och demokrati.

Anf. 5 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! För att illustrera det svenska agerandet när det gäller Bolivia kan jag nämna hur vårt biståndsarbete ser ut och vad vi inriktar oss på. För det svenska biståndet är en stor uppgift att inrikta sig på en demokratisering av landets strukturer. Öppna demokratiska institutioner är ett mål liksom ett breddat folkligt deltagande, inte minst från ursprungsbefolkningens sida. Det råder ingen tvekan om att det finns grupper i det bolivianska samhället som i dag inte har möjlighet att delta i den demokratiska processen.

Inriktningen av svensk biståndspolitik är just att öka de underrepresenterade gruppernas möjligheter att delta i det demokratiska arbetet.

En annan målsättning är att öka tillväxten i samhället. De behöver få en annan ekonomisk möjlighet, för det är ändå en av grunderna för att bekämpa fattigdomen.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Anf. 6 LARS OHLY (v):

Fru talman! I denna fråga är vi helt överens. Möjligtvis skulle jag vilja tillägga att tillväxten inte är en tillräcklig förutsättning. Tillväxten är en nödvändig förutsättning men inte en tillräcklig förutsättning för fattigdomsbekämpning. När tillväxten väl finns på plats måste också fördelningen av rikedomarna i det bolivianska samhället bli oerhört mycket rättvisare än den i dagsläget är. Vi vet ju att det finns människor som lever oerhört gott i ett av världens, och definitivt ett av Latinamerikas, fattigaste länder – detta samtidigt som människor, sida vid sida, lever i extrem fattigdom och utan möjlighet att ha makt över sitt eget liv.

Den här debatten har visat att det inte finns några stora åsiktsskillnader mellan mig och utrikesministern. I stället finns det en samstämmig uppfattning om Bolivias rätt att självt välja väg, om det bolivianska folkets rätt att självt välja sin framtid och om att stödet ska gå till fattigdomsbekämpning men också till att stärka de demokratiska institutionerna. Jag tackar för det.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2003/04:23 om Irak

Anf. 7 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Yvonne Ruwaida har bett mig svara på frågorna om hur jag avser att agera för att FN-styrkor snarast möjligt ersätter koalitionen styrkor i Irak och hur jag avser att agera för att stödja och till Sverige bjuda in det irakiska styrande rådet för att föra en dialog om Iraks framtid. Yvonne Ruwaida frågar också hur jag avser att agera för ett snart öppnande av den svenska ambassaden i Irak och etablerandet av ett svenskt konsulat i irakiska Kurdistan. Hon frågar till sist hur jag avser att agera för att stödja det federativa systemet som grund för relationerna mellan irakiska Kurdistan och centralmakten i Irak.

Fru talman! Svensk politik i Irakfrågan sådan den drivs i EU och på andra håll vägleds av vår önskan att det irakiska folket ges möjlighet att efterhand och så snart det är möjligt överta styret och ansvaret för sitt eget land. Vi finner det viktigt att irakierna får ett reellt inflytande i en transparent politisk process. Denna är naturligtvis inte okomplicerad. Den handlar om övergång till ett demokratiskt system efter många decennier av auktoritärt styre eller diktatur.

Sverige välkomnar att säkerhetsrådet enhälligt antagit en ny resolution om Irak. Resolutionen utgör ett viktigt steg i det fortsatta återuppbyggnadsarbetet i landet. Den ger FN en tydligare och mer preciserad roll. Vi har menat att FN måste ges ansvar för att driva den politiska övergångsprocessen. Den nya resolutionen ger också FN ett större inflytande över denna. Detta är av största betydelse för processens legitimitet i det ockuperade Irak.

Samtidigt understryker vi att FN inte kan ta över ansvaret för säkerheten i Irak. Detta har inte heller FN eftersträvat. Ockupationsmakten har en folkrättslig skyldighet att upprätthålla säkerheten. Den i dag mycket otillfredsställande säkerhetssituationen utgör ett betydande hinder för den politiska och materiella uppbyggnaden i Irak. Genom den nya resolutionen ges mandat för upprättande av en multinationell styrka med FN-mandat och under amerikanskt befäl. Denna ska tillsammans med koalitionsstyrkorna verka för förbättrad säkerhet i Irak.

Det så kallade styrande rådet i Irak har välkomnats av FN:s säkerhetsråd som ett viktigt steg i processen mot irakisk suveränitet. Vid överläggningar i Utrikesdepartementet den 7 oktober med den irakiske interimsmministern för planeringsfrågor Mehdi Hafedh framhölls från svensk sida den betydelse som Sverige tillmäter det styrande rådet i samband med uppbyggnadsprocessen. Regeringen kommer framöver att ta till vara alla möjligheter till dialog med irakiska företrädare, såväl i Sverige som på andra håll. Jag vill tillägga att svenskt stöd under många år lämnats Irak genom insatser för att lindra den humanitära situationen. Tänkbara framtida insatser – genom Sida, frivilligorganisationer och näringslivet – kan avse områden som demokratiframjande, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter, medier, miljö och utbildning.

Den konstitutionella processen i Irak är ännu i sin linda. Som framgår av vad jag redan sagt ser Sverige i det sammanhanget en viktig roll för FN. En av de viktigaste frågorna kommer att gälla huruvida det framtida Irak ska bli en federal stat. Som Yvonne Ruwaida påpekar rör den frågan också relationerna mellan irakiska Kurdistan och centralmakten i Bagdad. Mitt svar till Yvonne Ruwaida är att den naturligtvis måste avgöras suveränt av irakierna själva. Jag vill tillägga att Sverige känner stark solidaritet med det kurdiska folket, och regeringen har i svaret på interpellation 2002/03:284 i våras uttryckt stöd för kurdernas möjligheter att utveckla sitt självstyre i norra Irak. Jag ser det som naturligt att vårt stöd för den ekonomiska och sociala utvecklingen i norra Irak fortsätter mot bakgrund av de behov som föreligger.

Till sist gäller det Yvonne Ruwaidas fråga om vår representation i Irak. Svenska ambassaden i Bagdad har varit obemannad sedan januari 1991. Tidpunkten för dess återbemannning kommer att bestämmas med ledning av våra bedömningar av säkerhetsläget. Den konsulära representationen i Irak kommer att övervägas i ett senare skede.

Anf. 8 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Tack, fru utrikesminister, för svaret.

Det är ett halvår sedan regimen föll, och tyvärr är situationen i Irak väldigt instabil. Det är varken fred eller stabilt i Irak, åtminstone från människornas perspektiv. Det är väldigt viktigt för omvärlden att närvara i Irak.

Jag vill först ta upp frågan om den svenska närvaron i Irak. Jag tror i alla fall att det är väldigt viktigt, för att normalisera situationen, med omvärldens närvaro. Omvärldens närvaro kan bidra till en förbättring av säkerhetssituationen.

Jag skulle vilja ställa frågan om inte utrikesminister Laila Freivalds kan ompröva det svenska ställningstagandet och faktiskt ha en närvaro i Irak, till exempel i Bagdad med en representation men även med ett re-

presentationskontor i irakiska Kurdistan. Just i irakiska Kurdistan är det ett mer stabilt läge än i Bagdad. Det är väldigt många med svensk anknytning i den regionen.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att omvärlden finns närvarande. Det vore väldigt bra om även Sverige skulle kunna delta med en närvaro. Just länder som Sverige är väldigt viktiga för att man från det irakiska folkets sida ska förbättra sin syn på omvärlden. Man har inte haft så mycket kontakt med omvärlden under Saddams regim. Det har varit ett väldigt isolerat folk. Jag tror att just länder som Sverige skulle spela en väldigt viktig roll.

Kan utrikesministern ompröva ställningstagandet och se till att Sverige kommer att vara mer närvarande i Irak med ett representationskontor helst både i Bagdad och i flera andra regioner, även i irakiska Kurdistan?

När det gäller omvärlden är jag lite oroad över att biståndet till Irak minskar. Det är fortfarande inte säkert hur det kommer att bli med oljeinkomsterna från Irak. Situationen är inte stabil, och man är i ett väldigt känsligt skede just nu. Då är det farligt att omvärldens bistånd till regionen faktiskt minskar.

Jag förstår att biståndet kommer att ändra karaktär. Det är ganska självklart. Där vet jag att man från Sidas sida har gått ut och frågat, för att bygga upp landsstrategin för Irak, organisationer i Sverige som har anknytning till Irak hur man ska göra detta. Det är väldigt bra med den processen, men det är inte bra när mängden på bistånd minskar.

En väldigt viktig fråga handlar om vilka styrkor som kommer att finnas i Irak. Turkiet vill gärna delta i Irak, och det gör de av egenintresse. De har territoriella anspråk i norra Irak och också ett intresse av att kurderna inte får så mycket självständighet. Ur deras perspektiv skulle det kunna påverka kurdernas situation i Turkiet och relationen med kurderna i det egna landet. Här har USA ännu inte accepterat att Turkiet närvarar, men risken finns. Hur agerar Sverige och omvärlden för att hindra att Turkiet skulle närvara med militärer i Irak? Frågan är också: Vilka andra länder ska accepteras? Här finns en önskan från många olika håll i Irak att man inte ska acceptera militär närvaro från något av grannländerna. Jag delar den önskan och åsikten. Det vore väldigt olämpligt för säkerhetssituationen att grannländerna skulle delta med militär närvaro.

Anf. 9 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag vill tacka både Yvonne Ruwaida som väckt interpellationen och utrikesministern. Saddam Hussein var en mördare. Han var en fähund. Det finns få som begråter hans öde. Vi hoppas att liknande diktatorer aldrig någonsin ska kunna ta makten i något land i världen i framtiden. Men motståndet mot ockupationen är mycket bredare än att enbart bestå av Saddam Hussein-trogna. Det består av en sannolik majoritet av det irakiska folket. De vill inte leva under ockupation. De vill inte leva i ett kolonialiserat land.

Nu har vi en ockupation, en fullskalig ockupation från Storbritannien och USA, som innebär att ockupationsmakten har ansvar för säkerheten i landet, för människors möjligheter att leva ett tryggt liv, för återuppbyggnaden efter kriget och den långvariga blockaden, för återlämnande av makt till det irakiska folket.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Därför vill jag fråga utrikesministern: Hur länge är det rimligt att en sådan här ockupation fortgår? Hur länge är det rimligt att vi från omvärldens sida stillatigande accepterar att världens starkaste militärmakt ockuperar ett av världens sannolikt rikaste länder när man ser till råvarutillgångar? När ska Storbritannien och USA lämna ifrån sig makten?

Det här var en av de viktigaste frågorna i säkerhetsrådets behandling av Irakfrågan senast. USA och Storbritannien vägrade att ge någon tidsplan, vägrade att tala om att man skulle överlämna makt, utan man kompromissade med övriga ledamöter i säkerhetsrådet för att gå igenom en resolution som innebär att USA och Storbritannien fortfarande behåller makten men att man tar hjälp av andra för att betala notan. Är det rimligt? Det var ett krig som bedrevs i strid med Förenta nationerna, i strid med säkerhetsrådet, i strid med sannolikt en mycket bred majoritet av folkopinionen i hela världen. Ska vi gå in och betala för USA:s ockupation?

Den andra frågan gäller det som Yvonne Ruwaida tar upp, nämligen stödet för det kurdiska folket. Där säger utrikesministern att vi i Sverige uttrycker ett starkt stöd för det kurdiska folkets rättigheter. Samtidigt vet vi att Turkiet har intressen av att förhindra en starkare kurdisk del av Irak, ett starkt intresse av att förhindra att norra Irak blir en del av en federation med ett stort självstyre. Turkiet har förberett en militär inblandning. Turkiet talar regelbundet med USA för att kunna bereda vägen för att man själv ska kunna gå in och därigenom förhindra att det självstyre som har funnits under ett antal år ska kunna utvecklas till ett självstyre vårt namnet i en framtida federation.

Här måste Sverige vara oerhört tydligt. Turkiet har ingen som helst rätt att militärt blanda sig i Iraks angelägenheter och framför allt inte att gå in i irakiska Kurdistan. Det skulle ses som en återgång till en historia som vi aldrig vill ska upprepas, nämligen den historia då Turkiets händer var blodigare än någon annan nations i regionen, den historia då folk-mord verkligen hade en reell innebörd i regionen.

Anf. 10 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Först vad gäller Yvonne Ruwaidas fråga om närvaron i Irak delar jag uppfattningen att det är viktigt att det finns närvaro från världssamfundet i Irak, så snart det rent faktiskt är möjligt, måste jag tillägga. Det här handlar naturligtvis om hur säkerhetssituationen ser ut. Vi har ett obemannat kansli i Bagdad, men vi kommer att bemanna det så snart vi bedömer det möjligt utifrån säkerhetssynpunkt. Förhoppningsvis kan det ske ganska snart, men det går inte att bedöma för dagen. Därefter, när vi har en bemannad ambassad, kommer vi också att ta upp frågan om inrättande av konsulat.

Yvonne Ruwaida är oroad för att biståndet till Irak totalt sett minskar. Ja, det är möjligt att det är på det viset. Men det är ju det som är bakgrunden till uppmaningen att alla världens länder ska delta och hjälpa till i uppbyggnadsskedet. Det handlar naturligtvis om det första stadiet. Det är ingen som tvivlar på att man i Irak är ekonomiskt kapabel att bygga upp sitt land så fort man har fått kontroll över ekonomin och de resurser som man har. Men i ett ingångsskede behövs det resurser för att få i gång den processen. Det är bakgrunden till att Sverige inte på något sätt mins-

kar sitt bistånd, utan tvärtom ökar det. Det var det som också var syftet med givarkonferensen i Madrid.

Jag ser att det finns en skillnad i Yvonne Ruwaidas och Lars Ohlys uppfattningar om det ekonomiska stödet till Irak. Lars Ohlys utgångspunkt är att det är ockupationsmakterna som har ansvaret för uppbyggnaden och som ska stå för den ekonomiska delen. Jag har i och för sig respekt för den uppfattningen, men vi i Sverige anser att det är viktigt att det i det inledande skedet finns en solidaritet med folket i Irak och att man går in med ekonomiska resurser för att få i gång uppbyggnadsprocessen. I det första skedet gäller det framför allt att upprätthålla det humanitära biståndet till människorna i Irak.

Turkiet har svarat på FN:s uppmaning om att bidra till att upprätta en internationell styrka. Jag kan ha förståelse för Yvonne Ruwaidas oro för Turkiets och andra grannländers medverkan i det här sammanhanget. Men jag vill ändå lyfta fram att det är viktigt att det finns representanter för muslimska länder i den styrka som ska bildas. Det är viktigt för aktionens trovärdighet och legitimitet hos det turkiska folket.

I övrigt anser jag att Sverige inte ska lägga sig i de konstitutionella frågorna i Irak, utan det är en uppgift för den irakiska folket att bestämma sin framtid.

Anf. 11 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Jag blev lite förundrad över svaret på frågan om grannländers militära medverkan. Stöder utrikesministern tanken på en turkisk militär närvaro? Jag anser att det vore väldigt farligt med en militär närvaro från länder som Turkiet. Säkerhetsläget i irakiska Kurdistan är det mest stabila i hela regionen. Där är det kurderna som har det militära ansvaret. Amerikanerna har huvudansvaret, men det är kurdernas militär och polis som sköter jobbet i irakiska Kurdistan. Amerikanerna har till och till med bett kurderna att ta ansvar för fler områden därför att det är det som har gett mest stabilitet.

En turkisk närvaro skulle vara väldigt riskabel, och det skulle skapa en väldigt farlig situation. Turkarna har egna territoriella anspråk. Turkiet vill ta över delar av norra Irak som delar av Turkiet, och det tydliggjorde man innan USA angrep Irak. Sedan har turkarna också andra intressen. De är intresserade av att kurderna inte får för mycket självstyre eftersom de förtrycker den kurdiska befolkningen i det egna landet. Om det skulle bli ett självstyre för kurderna är man rädd för att det skulle leda till att kurderna i Turkiet skulle ställa krav på självstyre där. Man har alltså ett intresse av att förtrycka kurderna.

Att turkarna skulle närvara militärt i Irak är oerhört olämpligt. Det irakiska rådet har enhälligt uttalat att man inte vill ha turkisk närvaro i Irak. Det är därför som USA ännu inte har lämnat sitt godkännande. Men det finns en risk för ett godkännande, och det vore väldigt olämpligt.

Jag håller med om att det är bra om muslimer deltar i de militära styrkorna. Men liknande problem som det är med Turkiet, fast inte lika allvarliga, uppstår ju också om Iran eller Syrien skulle delta. Jag har själv haft förmånen att ofta resa i Mellanöstern och träffa politiker i flera olika länder. Jag vet att kurdfrågan är en icke-fråga i de flesta arabiska länder. Kurderna är förtryckta i många arabiska länder, och det är inte bra. Värst

Prot. 2003/04:19
24 oktober

Svar på
interpellationer

är situationen i Turkiet och Syrien. Men det är inte lämpligt med syrisk, turkisk och iransk militär närvaro i Irak.

Sedan vill jag betona den fråga som Lars Ohly ställde. Han frågade: Hur länge ska ockupationsmakten finnas kvar? Det är en väldigt viktig frågeställning. Det vore bra om Sverige hade en linje här och drev att ockupationen måste upphöra inom en viss tidsram. Annars finns det risk för att det hela bara drar ut på tiden.

Slutligen vill jag ställa en fråga om den framtida konstitutionen i Irak. På vilket sätt kommer Sverige att stödja de åsikter som finns om att man ska bygga upp en federal stat och införa ett utvecklat självstyre i till exempel irakiska Kurdistan? Den här regionen utgörs inte av ett land med naturliga gränser, utan det är en mångkulturell region. Jag tror att en federal stat är den bästa formen för att se till att det inte blir en konflikt liknande den i forna Jugoslavien.

Anf. 12 LARS OHLY (v):

Fru talman! Utrikesministern tyckte sig höra en skillnad mellan mig och Yvonne Ruwaida. Det är mycket möjligt. Vi tillhör olika partier, och vi tycker kanske inte identiskt i allt.

Jag vill påpeka att det inte finns någon motsättning mellan mig och utrikesministern när det gäller vikten av att också Sverige är med och tar ansvar för ett humanitärt bistånd. Min fråga förutsatte att man måste göra en skillnad mellan vad som är humanitärt bistånd och vad som är ockupationsmaktens ansvar.

Ockupationsmakten har i strid med världssamfundet genom krig tillskansat sig makten över ett land. Då kan det inte vara vår sak att ta över de ansvarsuppgifter som följer av agerandet från Storbritannien, USA och ett par ytterligare länder.

Notan för kriget ska inte betalas av ett världssamfund som kanske därigenom förstärker USA:s närvaro och till och med gör det svårare för det irakiska folket att i en framtid ta makten över sitt eget land.

I irakiska Kurdistan har det skett en utveckling som i många delar har varit positiv under Saddam Hussein-regimen. Man har haft ett begränsat självstyre, och Husseins diktatur har inte utsträckts till att nå riktigt alla delar av Irak, bland annat irakiska Kurdistan. Det har funnits problem med en del minoriteter. Assyrier har inte alltid tillerkänts de rättigheter som de ska ha. Turkmenier har känt sig förtryckta.

Men för att kunna bygga ett samhälle i irakiska Kurdistan där kurder, assyrier, turkmenier och araber kan leva i fred, ja, då är en första förutsättning att mycket starkt ta avstånd från alla planer på till exempel en turkisk militär intervention. Det är förutsättningen för att vi ska kunna se ett irakiskt Kurdistan med mångfald och respekt för demokrati och mänskliga rättigheter.

Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! När det först gäller en eventuell turkisk medverkan i styrkor i Irak förutsätter varje lands deltagande att det finns ett samförstånd om det med de ansvariga parterna i Irak, och det inkluderar det irakiska säkerhetsrådet. Turkiet har förklarat att man inte kommer att delta utan ett godkännande från de ansvariga parterna.

Beträffande frågan hur länge ockupationsmakterna ska vara kvar är det självklart att ockupationen ska upphöra så fort det rent faktiskt är möjligt utan att man därigenom försätter landet i svåra säkerhetssituationer. Ockupationsmakternas ansvar är nu att garantera säkerhet för det irakiska folket. När den garantin inte längre behövs och säkerheten har omhändertagits på ett annat sätt ska ockupationsmakterna givetvis lämna Irak. Det är den uppfattning som jag tror att även ockupationsmakterna själva har.

När det gäller biståndet tror jag att det är lite svårt i den situation som nu råder att göra en väldigt tydlig gränsdragning mellan vad som är humanitärt bistånd och vad som är uppbyggnadsarbete. Den svenska uppfattningen är att vi inte kan göra en riktig gränsdragning. I det bistånd som vi lämnar gör vi inga tydliga gränsdragningar mellan vad som är humanitära åtgärder respektive uppbyggnadsåtgärder, för de går in i varandra. Vår ambition är att finnas närvarande och ge stöd i det läge då Irak självt inte kan genomföra uppbyggnadsarbetet. Vi anser naturligtvis att ockupationsmakterna har ett stort ansvar att delta i detta skede.

När det gäller kurderna och över huvud taget olika folkgrupper som finns i Irak är naturligtvis vårt agerande i förhållande till Irak och i övriga internationella sammanhang att alla gruppers rättigheter i Irak måste hävdas och respekteras och att deras möjligheter att delta i uppbyggnadsarbetet av Irak måste vara likvärdiga. Alla måste ges möjlighet att skapa sig en framtid i ett från krig befriat Irak.

Anf. 14 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Tyvärr är situationen i Irak just nu otroligt oroväckande, och den blir knappast bättre, snarare sämre. Människor lever i total skräck därför att de inte har någon fungerande stat och ingen fungerande säkerhet. Amerikanska soldater som är närvarande där är oroliga för sina egna liv och fungerar inte rationellt. Situationen nu kan snarast beskrivas som kaos. Det finns ingen rättssäkerhet och trygghet för människor i Irak i dag. Saker och ting fungerar inte som de ska göra i en vanlig fungerande stat.

Ockupationsmakten misslyckas med sitt uppdrag just nu, och jag tror inte att ockupationsmakten kommer att lyckas bättre om ett halvår. Jag tror att de som allra bäst kan lyckas är irakierna själva med stöd från omvärlden. Därför är just omvärldens press på USA att lämna över makten så snart som möjligt väldigt viktig.

Jag är orolig för den utveckling som sker just nu. Jag är rädd för att det här kommer att bli ytterligare en process som drar ut på tiden och att man sedan står där med ett ännu värre kaos som inte går att reda ut. Man kan aldrig lösa en kaossituation med mer våld, utan det är bättre att göra så mycket som det går nu.

En annan viktig del är att omvärlden finns närvarande så mycket som möjligt. Det är viktigt att andra än ockupationsmakterna finns närvarande på olika sätt och inte bara genom humanitärt bistånd. Med sin närvaro bidrar man till att normalisera läget och är en stabiliserande faktor. Jag önskar att Sverige skulle kunna bidra med att till exempel öppna sina representationskontor. Jag vet att säkerhetsläget är besvärligt, och de som åker dit måste naturligtvis själva avgöra om de vågar åka dit. Men jag tror att det skulle bidra till att stabilisera läget i Irak.

Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Det är naturligtvis en riktig beskrivning att det inte finns någon säkerhet just nu i Irak, i alla fall inte för många människor, utan att det är en mycket kaotisk situation. Det är därför som Sverige anser att det är så oerhört viktigt att FN-resolutionen 15:11 antagits. Den är viktig därför att den fastslår att ockupationen är av temporär karaktär och att det måste vidtas åtgärder som gör det möjligt att återge Irak dess suveränitet.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2003/04:24 om Mellanöstern

Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Yvonne Ruwaida har bett mig svara på frågan om hur jag avser att agera för att stoppa de pågående kränkningarna av palestiniernas mänskliga rättigheter samt hur jag avser att agera för att förmå Israel att stoppa de olagliga likvideringarna av palestinier. Yvonne Ruwaida frågar också hur jag avser att agera för att Israel ska stoppa bygget av den olagliga muren samt för att Israel ska häva ockupationen av Gaza och Västbanken liksom annekteringen av östra Jerusalem. Slutligen frågar Yvonne Ruwaida hur jag avser att agera för att sanktioner mot Israel ska bli genomförda samt för att fredstrupper ska skickas till de palestinska områdena.

Låt mig först säga att jag till fullo delar Yvonne Ruwaidas oro för utvecklingen i Mellanöstern. Situationen har påtagligt försämrats under oktober. Det finns dessutom risk för att den allvarliga konflikten sprids till andra delar av regionen.

Vidare är det min och regeringens bestämda uppfattning att terroristattacker aldrig kan rättfärdigas. Det gäller palestinska självmordsdåd som det i Haifa den 4 oktober och den vägbomb som utlöstes den 15 oktober mot en amerikansk konvoj i norra Gaza. De israeliska anfallen mot palestinska mål i Gaza, varav det senaste ägde rum den 20 oktober, är också aktioner som regeringen ser med allvar på. Dessa våldshandlingar måste upphöra. Det är också min och regeringens mening att det israeliska flyganfallet mot vad som påstås vara palestinska träningsläger är djupt oroande och kan leda till ökad instabilitet.

I detta bekymmersamma läge måste det internationella samfundet engagera sig på ett starkare sätt än tidigare för att få ett slut på våldet och en lösning på konflikten. Ledarna i regionen måste också involveras djupare i ansträngningarna att få i gång fredsprocessen och förhindra att konflikten sprider sig. Slutligen måste de båda sidorna ta sitt fulla ansvar och agera genom att ta konkreta steg i enlighet med den färdplan som båda har förbundit sig att genomföra. EU verkar tillsammans med USA, FN och Ryssland inom ramen för den så kallade kvartetten för att uppnå dessa mål.

Vad gäller de specifika frågor som Yvonne Ruwaida ställer i interpellationen kan jag svara att i flertalet fall har Sverige agerat både tillsammans med EU och bilateralt.

Respekten för palestiniernas mänskliga rättigheter är en fråga som vi prioriterar. Det gör vi bland annat genom att agera för att frågan noga

följs inom FN-systemet. Frågan står på generalförsamlingens dagordning. FN:s kommission för mänskliga rättigheter följer också utvecklingen och har till exempel utsett en specialrapportör för de ockuperade palestinska områdena. Vi ger även betydande bidrag till det FN-organ som har till uppgift att skydda de palestinska flyktingarna, UNRWA. I år uppgår det svenska bidraget till 175 miljoner svenska kronor.

Sverige och EU har i ett flertal uttalanden krävt att Israel ska upphöra med de utomrättsliga avrättningarna av palestinska ledare. Detta betonades senast av EU:s utrikesministrar vid deras möte den 29 september.

Sverige och EU har uppmanat Israel att stoppa bygget av säkerhetsmuren och avbryta sin bosättningspolitik. Uppförandet av muren inne på det ockuperade området samt dess effekter utgör ett oacceptabelt brott mot folkrätten och den humanitära rätten. Detta betonades bland annat i EU:s anförande i FN:s säkerhetsråd den 14 oktober samt i den resolution som FN:s generalförsamling antog den 21 oktober.

När det gäller hävandet av Israels ockupation av Gaza och Västbanken samt annekteringen av östra Jerusalem är detta slutmålet för färdplanen. En tvåstatslösning mellan israeler och palestinier är planerad till år 2005.

Vad gäller sanktioner är det vår uppfattning att så länge vi arbetar på att få parterna med oss i en positiv utveckling är det inte aktuellt att diskutera sanktioner eller bojkott mot Israel. Vi är av den uppfattningen att sådana åtgärder inte gagnar fredsprocessen.

När det gäller att skicka fredstrupper till området är det en åtgärd som vare sig EU eller Sverige anser vara realistiskt möjlig eftersom Israel motsätter sig detta. Sverige och EU har däremot länge ställt sig bakom någon form av internationell närvaro i området. I färdplanen nämns en övervakningsmekanism som kvartetten ska ha ansvaret för. Sverige och EU kommer att fortsätta att driva denna fråga i nära samråd med USA och övriga kvartettmedlemmar som FN och Ryssland.

Anf. 17 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Fru utrikesminister! Tack för svaret.

Min första fråga är: När kommer utrikesministern att åka och besöka president Yassir Arafat i husarresten?

Jag tycker att det är en väldigt anmärkningsvärd situation att en folkvald ledare sitter i arrest i över två år och att omvärlden inte uppmärksammar det tillräckligt mycket. Tänk om Norge skulle sätta statsminister Göran Persson i arrest! Då tror jag att vi i Sverige skulle vilja att omvärlden på alla möjliga sätt skulle stoppa detta.

Det visar lite grann problemet med situationen i Mellanöstern när ett land kan hålla den ena ledaren i husarrest. Det handlar om två parter som inte är lika starka. Vi har en ockupationsmakt, en militärmakt som har kärnvapen. Och så har vi ett ockuperat folk som är förtryckt och som inte har samma styrka. Det är en svag part och en stark part. Det kan vi inte komma ifrån. Sharon håller Arafat i arrest. Det är situationen. Problemet med färdplanen, som Sverige lutar sig mot, är ju att den i väldigt stor utsträckning utgår från att båda parter har samma möjligheter, och så är det inte.

Jag undrar hur Sverige kommer att agera när Israel bryter mot internationell rätt när det gäller muren, bosättningarna och mycket annat.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Varför får inte det konsekvenser, till exempel att man från EU:s sida diskuterar handelsavtalet med Israel eller att Sverige i alla fall driver att EU ska göra det?

En bojkott behöver inte vara total. Jag tror inte på totala bojkotter. Men jag tror att man ibland ska sätta press, och lite grann handlar det om bojkott. Men det måste vara på ett bra sätt, på ett smidigt sätt, och inte en total bojkott. Det stöder jag inte. I fråga om andra länder, som inte har samma mäktiga bundsförvanter som Israel har, som inte är god vän med USA, kan man sätta en annan bojkottpress. Men det gör man inte med Israel. Israel bryter allvarligt mot mänskliga rättigheter, och det är *staten* Israel som gör det. Det är inte organisationer eller enskilda israeliska medborgare som gör det utan det är *staten* Israel.

Den här övervakningsmekanismen tror jag inte är tillräcklig. Vi kommer tyvärr inte att få slut på självmordsbombarna förrän vi har fred. Det är min bedömning. Jag önskar att jag kunde ändra på det, att jag skulle kunna sätta stopp för självmordsbombarna själv. Men så är det inte. Först när vi har fred kommer det att upphöra. Då måste vi få denna fred och inte bara vänta på att självmordsbombarna ska upphöra och tro att vi får fred i framtiden. Då kan vi få vänta väldigt länge.

Jag vill citera Avraham Burg, som var talman i Knesset 1999–2003 och som i dag är ledamot i Knesset. Han säger så här: "De ger sig åt Allah på de ställen där vi kopplar av därför att deras egna liv är en enda tortyr. De spiller sitt blod i våra restauranger för att vi ska tappa aptiten, därför att de har barn och föräldrar hemma som hungrar och är förnedrade. Vi skulle kunna döda tusen gängledare och tekniker varje dag och det skulle inte lösa någonting därför att ledarna växer upp underifrån – från en källa av hat och ilska, från 'infrastrukturerna' av orättvisor och korrumperad moral."

Kan utrikesministern säga att Israel är den starka parten, som har ett större ansvar, och att om Israel inte tar detta ansvar måste omvärlden göra det?

Anf. 18 LARS OHLY (v):

Fru talman! Det här är kanske den viktigaste interpellation som diskuteras med utrikesministern i dag. Det är sant att terroristattacker aldrig kan rättfärdigas. Man måste vara väldigt tydlig på den punkten. De drabbar civila på ett sätt som är oerhört och som människor aldrig ska behöva utsättas för.

Samtidigt får vi aldrig låta terrorister eller terroristgrupper få ett veto mot fredsprocessen. För det är ju vad Ariel Sharon säger. Om inte terroristattackerna upphör tänker han inte gå vidare med några som helst fredssträvanden. Därigenom har man alltså sagt att en enskild terrorist, eller en grupp, kan sätta sig över hela fredsprocessen.

Det är viktigt att man samtidigt som man säger att terroristattacker aldrig kan rättfärdigas är tydlig med att det faktiskt finns en historia, en bakgrund till ockupationen. Den historien, den bakgrunden, pekar tydligt mot att vi har en ockupationsmakt och ett folk utan land. Ockupationsmakten, den starkaste militärmakten i regionen med innehav av såväl kärnvapen som andra massförstörelsevapen, bryter oupphörligt mot FN-resolutioner, bryter mot folkrätten, bryter mot mänskliga rättigheter. Som stat har den ansvaret för den ockupation som pågår.

Det betyder att man borde vara tydlig på att de främsta kraven måste ställas på Israel i det här läget. Jag tycker att EU:s utrikesministrar, i något hovsamma ordalag, ändå i sak har rätt som har ställt sig bakom krav på att Israel omedelbart måste upphöra med utomrättsliga avrättningar, att muren ska rivas och att man ska upphöra med bosättningar. Det är ju tydligt att Israel och USA står isolerade i frågan om hur man ska kunna få en varaktig fred i Mellanöstern.

Då menar jag att man också måste fråga: Vilka medel kan omvärlden ta till? När vi har en FN-resolution som röstas igenom i generalförsamlingen med 144 röster för och 4 röster mot – vilka medel kan då dessa 144 länder, som åtminstone pekar ut ockupationsmaktens ansvar, använda för att få Israel och i förlängningen USA att acceptera en rättfärdig fredsprocess?

Då har den svenska regeringen avvisat alla krav på sanktioner eller bojkottaktioner av något slag. Jag vill börja med att säga att jag håller med om att det här inte är någonting som man lättfärdigt ska kasta fram för att uppnå opinionsmässiga fördelar eller för att man tycker att det är ett bra krav i allmänhet. Det här är någonting man ska ta till i sista hand för att omvärlden ska visa sin avsky mot en politik som strider mot allt det som vi tycker är rimligt i förhållandet mellan stater och folk. Här har Israel för längesedan överträtt gränsen.

Vi har ett handelsavtal mellan EU och Israel som bland annat, precis som alla handelsavtal som EU sluter, talar om respekt för mänskliga rättigheter. Hur ska man kunna skriva in det i fortsättningen i något handelsavtal med någon som helst trovärdighet om man inte reagerar genom att ifrågasätta avtalet när Israel så flagrant bryter mot allt vad mänskliga rättigheter heter, när man upprättar en apartheidmur inne på palestinskt territorium, när man avrättar människor på ett sätt som inte har något som helst med rättssäkerhet eller mänskliga rättigheter att göra?

Jag skulle vilja att den svenska regeringen var tydligare med att Israel har ansvaret och att omvärlden måste visa att vi inte accepterar deras ockupation.

Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Först svarar jag på Yvonne Ruwaidas fråga om när jag tänker åka till Mellanöstern, för det är så jag ändå vill uppfatta frågan. Det är givetvis en fråga som vi överväger i departementet. Det är inte möjligt att för dagen svara på frågan. Det ska jag be att få återkomma om.

Det är självklart så att det här är en konflikt mellan parter med väldigt olika styrka. Det är ingen tvekan om det, och det är också bakgrunden till Sveriges engagemang när det gäller att stödja palestinierna på olika sätt. Vårt ekonomiska engagemang är omfattande och gäller väldigt mycket av det som krävs för att palestinierna ska få en möjlighet att utveckla sin stat. Men i botten ligger givetvis att det inte är möjligt för palestinierna att utveckla sitt samhälle och skapa drägliga förhållanden så länge konflikten fortsätter på det sätt som den gör nu och ockupationen är ett faktum.

Det är naturligtvis bakgrunden. Den press som omvärlden sätter på Israel är omfattande, det vill jag ändå understryka. Lars Ohly var inne på att det finns avtal mellan EU och Israel. Ja, det finns ett associationsavtal.

Det ger oss faktiskt möjligheter att kontinuerligt ta upp de här frågorna med Israel. Associationsavtalet ger oss möjlighet att på ett väldigt tydligt sätt till Israel framföra våra synpunkter och diskutera dessa synpunkter med dem. Jag kan berätta att nästa möte kommer att äga rum den 17 november, och regeringen kommer att fortsätta aktivt verka för att EU utnyttjar det här forumet för att kräva att Israel lever upp till sina förpliktelser enligt folkrätten och fullgör sina skyldigheter som ockupationsmakt.

Anf. 20 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Fru utrikesminister! Jag var naturligtvis lite provocerande i min fråga, men jag tycker ändå att det är väldigt lämpligt att Laila Freivalds när hon åker till Mellanöstern också gör ett besök i Ramallah under Yassir Arafats husarrest. Jag hoppas verkligen, kanske med viss tillförsikt, på att den resan blir av ganska snart, med tanke på att Laila Freivalds delar uppfattningen att situationen på senare tid har blivit sämre. Då är omvärlden viktig. Att man ibland får besök gör att man inte känner sig så isolerad och tar klokare och vettigare beslut. Det är bra med omvärldens närvaro.

Jag anser ändå inte att den press som man sätter på Israel är tillräcklig. Den som förväntar sig att Israel ska ta ansvar som ockupationsmakt är i en väldigt konstig situation. Jag var på Västbanken och i Gaza 1995, och då hoppades folk på fred. Man ville bygga upp företag, plantera olivträd, träffa sin familj, gifta sig och ha barn. Man såg med tillförsikt på framtiden, och självmordsbombningarna minskade.

Men vilken var realiteten för människorna under ockupationsmakten? Jo, att el och vatten stängdes av, att man inte fick resa dit som man hade fått tillstånd att resa och att man alltid var i ockupationsmaktens händer. Det här var under det som kallades fredsprocessen. 1998–1999 blev det ännu sämre. Det fanns en anledning till att intifadan bröt ut, och det var att människor inte såg någon fred.

Den situation som människor nu befinner sig i är som att sitta i ett ”levande fängelse”. De allra flesta palestinier har inte på årtal kunnat resa utanför sin by eller sin stadsdel. Om de till exempel är i Gaza kan de se havet, men de kan inte åka till havet. Situationen är den att alla palestinier sitter i fängelse och befinner sig under stark press. De hoppas på att situationen ska vända eller på att våldet ska ta slut. Den är väldigt fel.

Jag blir glad när jag ser att det finns israeliska krafter som Avraham Burg som börjar inse de här realiteterna, men de krafterna är fortfarande oerhört svaga. Jag tror att man tydligare måste sätta press på Israel. Man sätter ofta en annan press på andra länder som bryter mot mänskliga rättigheter. Man använder inte samma metoder mot Israel, och det är diskriminerande. Det är inte bra utrikespolitiskt. Det är inte heller bra för att motverka terrorism på global nivå. Olika länder som gör samma saker måste behandlas på samma sätt, men så är det tyvärr inte i dag.

Jag vill också ta upp en annan viktig frågeställning, nämligen de uppgifter som har framkommit i Ha'aretz och som jag även sett i Washington Post, nämligen att Israel tänker bestycka två amerikanska av Israel inköpta ubåtar med kärnvapenspetsar och avser att ha dem i beredskap för att kunna skjuta kärnvapenrobotar mot Iran. Samtidigt har man efter självmordsbombningen i Haifa börjat attackera vad man kallar tränings-

läger i Syrien. Det här är en utveckling som kan skapa totalt kaos och krig i hela regionen.

Såvitt jag vet är befolkningen i länderna runt Israel rasande mot Israel just nu. Regeringarna får hålla tillbaka sina egna befolkningar. Denna utveckling är oerhört negativ. Jag undrar hur Sverige ser på detta kärnvapenhot och den militära upptrappningen över huvud taget. Hur kommer man att agera?

Anf. 21 LARS OHLY (v):

Fru talman! Jag tycker att utrikesministern var relativt tydlig. Jag har också en förståelse för att utrikesministern inte kan tala samma klarspråk som en enkel oppositionspolitiker i Sveriges riksdag. Det finns naturligtvis hänsyn att ta. Men jag kräver inte heller mer av tal utan jag kräver att man nu går från ord till handling.

Associationsavtalet ger oss möjlighet att framföra synpunkter, säger utrikesministern. Ja, det är väl bra, men det hjälper inte. Så länge Israel har USA:s stöd kommer man att motsätta sig världssamfundets fördömanden, om man inte också får betala priset för sin ockupationspolitik.

Man har raserat EU-projekt som har byggts upp med EU-medel, och EU har inte krävt återbetalning av Israel. Man har raserat svenska biståndsprojekt, också hanterade av partier i Sveriges riksdag. Israel slipper betala. Man har byggt en apartheidmur som skiljer palestinier från resten av världen och som omöjliggör för palestinier att flytta fritt, att röra sig fritt eller till och med att ta sig till arbete eller skola. Omvärlden beklagar och kanske i bästa fall fördömer, men mer görs inte.

Jag menar att vi måste visa att den här desperationen inte får leda till terroristhandlingar eller till att man tar till medel som bara förvärrar situationen och vrider upp våldsspiralen. Men det kan vi visa bara genom att ställa oss på de förtrycktas sida.

Gå till handling! Isolera dem som redan är politiskt isolerade i FN:s generalförsamling! Utpeka ansvaret för den politik som förs där det hör hemma, hos ockupationsmakten, hos Israel, men också hos USA, som med alla medel har stött Israels politik! Det är en politik som kan peka framåt och som kan ge tillbaka värdighet åt de förtryckta palestinierna.

Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Den bild som Yvonne Ruwaida målar upp av situationen för palestinierna i stora delar av områdena kan jag bara bekräfta. Jag tycker att det är en utmärkt bild, och det gäller även det som Lars Ohly lägger till i den delen. Jag tror inte att det råder något tvivel om detta. Jag tror inte att någon har avvikande uppfattningar om hur den faktiska situationen är och hur ohållbar och oacceptabel den är.

Yvonne Ruwaida säger att det finns fredskrafter i Israel, och det är helt rätt. Att det är så är det hoppningivande i situationen. Det är en av anledningarna till att jag delar uppfattningen att omvärldens närvaro i området för att komma till tals med människor och ge stöd till de strävanden som finns där är viktig. Det är bakgrunden till att den svenska regeringen på olika sätt ökar sin närvaro där och i möten med representanter, inte minst israeliska företrädare som eftersträvar en förändring av situationen.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

Svar på
interpellationer

När det gäller krigssituationen finns det onekligen en konkret risk för att det här sprider sig i området, och det är ett av skälen till att vi anser att det är viktigt att involvera de omgivande länderna. De måste vara delaktiga i det som nu sker och eftersträva att situationen återigen förbättras. Annars finns det en risk för spridning i området med vapenhot av olika slag.

Jag har den största förståelse för Lars Ohllys krav på mera handling. Jag tror att alla tycker att det måste finnas mer som man kan göra. Men man måste också tro att det som man gör kan leda till att situationen förbättras och inte förvärras, och det är ofta det som är svårigheten.

När det gäller EU:s möjlighet att återkräva till exempel ekonomiska insatser som man har gjort vill jag säga att det faktiskt har varit så att EU har återkrävt en del av sina insatser. Det är naturligtvis viktigt att göra den markeringen att vi inte kan acceptera att vi går in med ekonomiskt stöd som sedan förfelas eller på något sätt förfaller. Då ska det naturligtvis vara möjligt att kräva tillbaka medel, och det görs också.

Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp):

Fru talman! Det verkar ändå vara så att vi delar ganska mycket av den verklighetsbild som finns och kanske också ett mål om en tvåstatslösning, som också framgår av interpellationssvaret. Jag kanske inte helt delar uppfattningen om hur vi ska nå dit, men jag vill verkligen understryka vikten av att omvärlden agerar och att EU och över huvud taget Europa har ett ganska stort ansvar.

Jag hoppas verkligen att Europa kan gå in i en roll som USA aldrig kan fylla. USA kommer aldrig att kunna vara den part som för utvecklingen framåt. Det är jag helt övertygad om.

Jag hoppas verkligen också att man från svensk sida kan försöka få EU att spela en annan roll. Jag tror tyvärr att man måste använda vissa påtryckningar på Israel, inte bara diplomatiska påtryckningar. Jag tror att vi har ett ansvar för att se till att utvecklingen i Mellanöstern går åt rätt håll. Det är ett ansvar både mot den israeliska befolkningen och mot den palestinska befolkningen. De kommer bägge att bli lidande av den här situationen.

Jag vill sluta med att citera en sak som Avraham Burg säger i artikeln i Svenska Dagbladet, och det gäller något jag tycker att man ska komma ihåg när man jobbar med de här frågorna. Han säger så här: "Vi kan inte hålla en palestinsk majoritet under en israelisk stövel och samtidigt betrakta oss själva som Mellanösterns enda demokrati. Utan lika rättigheter för alla som bor här, araber som judar, finns ingen demokrati."

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på interpellation 2003/04:25 om stöd till värdkommuner

Anf. 24 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Rigmor Stenmark har frågat mig vilka åtgärder jag ämnar vidta för att de kommuner där asylsökande bor ska känna trygghet, både

ekonomiskt och socialt, och på ett bra sätt kunna bemöta de människor som är i behov av en tillflyktsort.

Kommunerna har en viktig roll i mottagandet av asylsökande. Det är kommunerna som ansvarar för att erbjuda förskola, skola och skolbarnsomsorg till asylsökande barn, och det är också kommunerna som enligt socialtjänstlagen (2001:453) har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. När det gäller barn som kommer ensamma till Sverige har kommunerna ett särskilt ansvar som bland annat innebär att utreda barnets situation och fatta beslut om var barnet ska bo och om andra insatser enligt socialtjänstlagen.

Staten har ett huvudansvar för mottagandet av asylsökande. Det innebär ett ansvar för att erbjuda lämpligt boende för de asylsökande som inte kan ordna boende på egen hand. Det innebär också att Migrationsverket prövar frågan om ekonomiskt bistånd till asylsökande som inte kan försörja sig själva. Vidare ska Migrationsverket ge de asylsökande möjlighet att delta i organiserad verksamhet, till exempel svenskundervisning. Med det statliga huvudansvaret för mottagandet följer även ett kostnadsansvar gentemot kommuner och landsting.

Från och med den 1 januari 2002 gavs asylsökande barn rätt till utbildning på i princip samma villkor som barn bosatta i Sverige.

Den statliga ersättningen lämnas med schabloniserade belopp. I de fall en kommun har extraordinära kostnader för skolverksamhet får Migrationsverket efter särskild prövning betala för dessa kostnader. Jag följer noga effekterna av reformen, och inom kort kommer Utrikesdepartementet att tillsammans med Utbildningsdepartementet initiera en särskild uppföljning av skolgången för asylsökande barn.

Flera kommuner har vänt sig till regeringen när det gäller den statliga ersättningen för främst socialtjänstens insatser och framhållit brister i dagens system för ersättning. I detta sammanhang kan jag erinra om att Migrationsverket från och med den 1 juli 2003 får lämna ersättning till kommuner för socialtjänstens utredningar av ensamkommande barn. Ersättning lämnas med ett fast schablonbelopp per utredning.

Kommunen kan även ansöka om ersättning för gode män för ensamkommande barn. Vidare kan Migrationsverket enligt nuvarande ordning bland annat ersätta kommunerna för kostnader för vård av asylsökande under 18 år i annat hem än barnets eget och efter ansökan även lämna ersättning till kommuner som haft betydande extraordinära kostnader.

Jag följer fortlöpande effekterna av befintliga regler och huruvida de är anpassade till den utveckling som skett när det gäller det höga antalet asylsökande och konsekvenserna av denna.

De senaste årens kraftiga ökning av antalet asylsökande till Sverige har inneburit stora utmaningar för såväl staten som för kommunerna. Förra året kom sammanlagt 33 000 asylsökande till Sverige. Det är en fördubbling i jämförelse med år 2000. Jag är medveten om att ökningen krävt en kraftsamling för kommuner och landsting att ordna boende, skola, omsorg och vård för de människor som sökt sig till vårt land. Jag uppskattar därför det nära samarbete som finns mellan stat och kommun. Det är också viktigt att de erfarenheter som görs lokalt förmedlas till den nationella nivån.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Jag delar inte fullt ut Rigmor Stenmarks uppfattning om att mottagandet av asylsökande i en kommun är förenat med extra bekymmer i alla kommuner. Det är inte heller min bild att flertalet kommuner ser det på det sättet. Tvärtom ses asylmottagandet i många kommuner som något positivt som bland annat bidrar till ökad sysselsättning samt ger underlag för en god service i kommunen.

Flera reformer har genomförts de senaste åren inom mottagandet av asylsökande. Nu tar vi ett steg vidare att utifrån uppföljning och översyn undersöka behov av eventuella förändringar.

Anf. 25 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Tack för svaret, migrationsministern, och välkommen till ett nytt forum för debatter! Jag hoppas att det ska bli många bra debatter mellan riksdagsledamöter och den nya migrationsministern, men framför allt hoppas jag att såväl migrationspolitiken som invandrarpolitiken ska förbättras avsevärt på det här området i Sverige.

Anledningen till att jag vill ha den här debatten i dag är att jag direkt till ministern vill ge en bild av hur det ser ut i mitt hemlän – jag talar inte för alla kommuner i det här fallet – och dela med mig av de erfarenheter som jag i min tur har fått ta del av.

I Östhammars kommun i Uppsala län, som är mitt hemlän, finns flyktingförläggningen i Gimo. Under den senaste tiden har det varit diskussioner mellan kommunledningen och Migrationsverket om hur man på ett bra sätt ska kunna ge flyktingarna ett bra omhändertagande i kommunen. Det handlar framför allt om hur man ekonomiskt från kommunens sida ska klara av sin uppgift. Det går ju inte att blunda för verkligheten.

Att vara värdkommun för en flyktingförläggning innebär trots allt ett stort ansvarstagande. Det ska förenas med det ansvarstagande som man har för övriga kommuninvånare. Skolor och barn- och äldreomsorg i den vanliga verksamheten är för många kommuner i dag den största utgiftsposten, och kommuner runtom brottas med sin ekonomi. Med gemensamma skattepengar från kommuninvånarna ska man lösa de frågor som är gemensamma för människorna – det är självklart. Men Östhammars kommun har precis som många andra kommuner att brottas med stora ekonomiska åtaganden, och det är där också problemet med flyktingförläggningen kommer in. Det innebär ett utökat ansvar. Det innebär ett tryck, framför allt inom den sociala sektorn. Man har ett ansvar för att allt ska fungera i kommunen.

Fru talman! Staten har ansvaret för flyktingpolitiken i landet, och det säger även migrationsministern mycket tydligt här i dag. Det är jag glad för, och om det är vi helt överens. Det innebär också att Migrationsverket har ett ekonomiskt ansvar för att ge bistånd till de asylsökande.

Det är detta jag skulle vilja diskutera med ministern. Det är de här signalerna jag får: Reglerna är inte tillräckligt tydliga. Jag vill därför veta hur ministern tänker arbeta för att förenkla reglerna så att det blir mycket tydligt vad och hur mycket pengar som Migrationsverket består kommunerna med. Det fungerar inte i dag.

Det är absolut nödvändigt att kommunerna får ett större stöd och ges de ekonomiska förutsättningar som krävs för att de ska kunna ge flyktingarna ett bra mottagande och ett så bra liv som möjligt under den tid de finns på flyktingförläggningsorten.

I svaret från migrationsministern kommer hon gång på gång tillbaka till de ensamkommande barn som kommer till kommunerna. Jag vet att man har ett speciellt ansvar för dem. Men hur är det för de riktigt små barnen? Vi kan ha en familj med små bebisar som kommer till flyktingförläggningen. Kommunen måste ju ta ett ansvar också för dem, och det måste göras utredningar som kommunen inte heller till fullo får betalt för. När det gäller de riktigt små barn som kommer med sin förälder – tack och lov, skulle jag vilja säga, att de har sin förälder med sig – undrar jag framför allt: Hur kan man stödja också dem?

Anf. 26 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Först vill jag tacka Rigmor Stenmark för de välkomnande orden. Jag vill också tacka henne för att hon tagit upp frågan om stöd till kommunerna. Det är en fråga som ligger mig väldigt varmt om hjärtat, alltså att kommunerna ska kunna känna trygghet och få stöd i det arbete de gör för att ta hand om asylsökande i vårt land.

Som generaldirektör för Migrationsverket, vilket jag var tidigare, hade jag mycket kontakter med kommunerna. Jag reste också runt i de kommuner där Migrationsverket har mottagningsenheter. Det jag såg där gjorde mig djupt imponerad och jag kände mig nästan rörd över hur kommunerna ansträngde sig för att göra mottagandet så bra som möjligt.

Det görs storverk på det här området ute i våra kommuner. Det är där lagar och förordningar och vårt tal om solidaritet och generositet omsätts i verklig handling. Där går vi från ord till handling.

Naturligtvis såg jag också det som Rigmor Stenmark tar upp i sin interpellation, nämligen kommuner som har problem av olika slag. Det kunde handla om allt från hur man skolar in asylsökande barn till hur man organiserar hälso- och sjukvården i kommunerna. Dessutom har vi kommuner som måste hantera de främlingsfientliga strömningar som också finns, vilket vi inte får glömma. Det är kanske ett av de allra svåraste problemen att hantera.

Rigmor Stenmark sade i sitt anförande att vi talar väldigt mycket om de ensamkommande barnen. Det ska vi också göra, eftersom de barnen är väldigt utsatta då de kommer utan sina föräldrar.

Men det är också mycket viktigt att tala om barn i familjer. Det kommer ungefär 500 barn till Sverige som ensamkommande, medan närmare 10 000 barn kommer tillsammans med sina föräldrar. Det finns många problem även på det området, och därför är det viktigt att ta upp.

Det är också viktigt att utveckla samarbetet och samverkan mellan kommuner, landsting och stat, liksom med frivilligorganisationer. Det finns många frivilligorganisationer som lokalt arbetar med mottagande av asylsökande. Men som Rigmor Stenmark mycket tydligt sade är det staten som har huvudansvaret för mottagandet av asylsökande, och med det följer också ett kostnadsansvar. Därför måste vi noga följa kostnadsutvecklingen på detta område och även se över ersättningsarna till kommunerna.

Anf. 27 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Tack så mycket för svaret! Det är trevligt med en migrationsminister som visar så stort engagemang i dessa frågor, och därför har vi också en förhoppning att det nu ska gå framåt på detta område. Det är

bevisligen så att det behövs ett ökat samarbete mellan kommuner och statliga myndigheter. Jag är därför glad att ministern också tog upp landstingen, visserligen lite grann i förbifarten men ändå.

Jag erinrar mig de kontakter jag har med Akademiska sjukhuset i Uppsala, framför allt just med akutmottagningen dit asylsökande kommer direkt från Gimo. Man har inte tillräckligt med platser, och det sker därför på bekostnad av andra. Det är sådant som man måste lösa för att också kunna lösa problemet med den främlingsfientlighet som tyvärr kan finnas. Nu har jag glädjande nog inte mött den på dessa orter, utan man har skött det hela mycket bra. Man tar verkligen sitt ansvar som kommuninvånare och kommunpolitiker och också från kommunledningen. Det gäller dock att förebygga så att vi inte får det problemet. Det görs ett mycket bra jobb utifrån den situation som råder. Man försöker tillsammans med kommuninvånarna skapa ett bra klimat.

Vi vill att Sverige ska ha en mycket öppen och generös flyktingpolitik som värnar om asylrätten. Om det är vi nog också överens. På vägen dit finns det emellertid vissa skillnader, och då är det bra att vi för en dialog.

Från Centerpartiets sida har vi till årets riksdag väckt en motion som jag hoppas att migrationsministern tar till sig. Där har vi bland annat påtalat att asylsökande måste få ett mycket kvalitetssäkert mottagande.

En viktig del i mottagandet när människor kommer hit som flyktingar är att de snabbt måste komma in i vårt samhälle, få möjligheter att lära sig språket och komma ut på arbetsmarknaden. De måste integreras i vårt samhälle. I annat fall blir det kulturkrockar. Jag har själv varit i en kommun där det uppstod påtagliga kulturkrockar.

Det handlar om att man helt enkelt inte förstår hur man ska uppföra sig i vårt land, eller också förstår vi svenskar inte hur det känns att komma hit. Det har varit för mycket av tycka-synd-om-mentalitet i stället för att man sett till de enskilda människorna och gett dem en möjlighet att gå vidare i livet.

Tyvärr har utvecklingen av dagens migrationspolitik och integrationspolitik inneburit att vi fått ett synsätt som bygger på omhändertagande. Vi ser också att migrationspolitiken inte fungerar i dag. Den snarare skapar än undanröjer fattigdomsfällor, den ökar klyftorna mellan människor och gör att människor passiviseras i stället för aktiveras. Det måste kännas mycket frustrerande.

Jag brukar försöka tänka mig in i hur det skulle vara om jag eller mina barn förvisades till ett annat land, hur det skulle kännas att komma dit som helt främmande, att inte kunna språket utan bara höra ett främmande språk runtomkring sig – svenskan är ju onekligen många gånger ett ganska svårt och isolerat språk – och inte få jobba med det som jag kan och vill göra. Hur ska vi jobba med de frågorna?

Vi vill ju att människor som kommer hit ska få stanna i Sverige, att de ska få uppmuntran och stöd till ett liv och kunna tro på sig själva. Som systemet ser ut i dag slussas de asylsökande in i en negativ spiral – om vi ska vara negativa i bedömningarna. Allt består av en enda lång väntan, och det är denna långa väntan vi måste bryta. Därför undrar jag: Hur tänker migrationsministern förbättra situationen så att flyktingarna får snabbare besked om beslut?

Anf. 28 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Jag börjar med den sista frågan, som gällde den långa väntan. Vi har ett problem när det gäller asylpolitiken i dag och det är att upp emot 90 % av dem som kommer till Sverige saknar identitetshandlingar. De har varken pass eller andra identitetshandlingar.

Detta är ett problem som det är viktigt att på något sätt lösa. Det är också en förklaring till att vi kan ha relativt långa handläggningstider. För det första tar det tid att utreda varifrån människorna kommer och för det andra att utreda asylskälen. Om en person sedan får avslag på sin ansökan tar det också tid att verkställa avvisningen. Vistelsetiderna kan därmed bli väldigt långa.

En annan sak som också är viktig i det här sammanhanget gäller det system med nya ansökningar som vi har, det vill säga att man får sin sak prövad hos Migrationsverket. Därefter kan man överklaga till Utlänningsnämnden, och sedan har man alla möjligheter att lämna in nya ansökningar om nya skäl har uppstått.

Det gör också att vistelsetiden i Sverige kan komma att bli väldigt lång. Det är inte bara handläggningstiderna, utan det är också vistelsetiderna totalt. Det skapar naturligtvis ett problem också i kommunerna och i mottagandet av asylsökande.

När det gäller de långa handläggningstiderna har man på Migrationsverket gjort väldigt mycket för att effektivisera handläggningen genom att man sorterar ut de enkla ärendena. Det är i dag väldigt många som kommer som inte har asylskäl. Då ser man till att de enkla ärendena går väldigt fort.

Bilden av att det är långa handläggningstider måste kompletteras med att det i dag finns väldigt många människor som får besked oerhört snabbt inom några veckor eller inom några månader. Sedan är det några fall som tar längre tid. Det skapar naturligtvis problem.

Innan min talartid är slut vill jag säga lite grann om konstnadsuppföljningar. Vi gör uppföljningar av effekterna av ersättningsförordningen. Ansvarsfördelningen ska tydliggöras. Vid mottagandet av asylsökande är det staten, kommunerna och landstingen som har ett delat ansvar. Det är oerhört viktigt att ingenting hamnar mellan stolarna.

Skolreformen innebar att asylsökande barn har rätt att gå i skola och samma skolgång som barn som är bosatta i Sverige. Där ska en särskild uppföljning göras. Den ska handla om i vilken mån asylsökande barn får den utbildning som de har rätt till och också om huruvida ersättningarna till kommunerna är utformade på ett ändamålsenligt sätt.

Vi ska titta på ansvarsfördelningen vid mottagandet av de ensamkommande barnen. Det har det varit en lång debatt i kammaren om fördelningen mellan Migrationsverket och kommunerna. Det är oerhört viktigt att få en tydlig fördelning av ansvar mellan stat och kommun.

Anf. 29 RIGMOR STENMARK (c):

Fru talman! Tack för en innehållsrik debatt, migrationsministern. Jag undrar till sist om jag kan ta med mig hem till kommuninvånare och till kommunalföreträdare i Östhammars kommun en tillförsikt att situationen kommer att förbättras. Det är oerhört värdefullt för staten att det finns kommuner som denna kommun som jobbar med detta förtjänstfulla arbete.

Prot. 2003/04:19

24 oktober

*Svar på
interpellationer*

I verkligheten utanför Migrationsverket måste det finnas enskilda människor och kommuner som engagerar sig i dessa frågor. Vi måste möta det på ett mycket värdigt sätt. Kommer ministern att medverka till att Migrationsverket än mer kommer att lyssna?

Det handlar dessutom inte bara om att lyssna. Det är bra att man sätter sig ned och lyssnar och talar med varandra. Men man måste också kunna respektera varandra när man går därifrån. Man måste känna en tillförsikt och att man verkligen har blivit hörd i de frågor man tar upp.

Människor ställer inte dessa frågor, går inte ut i massmedierna och tar inte kontakter med riksdagsledamöter om de inte menar allvar med sin frustration och undran. Kommer vi att klara av situationen så att vi i förlängningen också kan ta emot människor? Det är oerhört viktigt.

Ibland diskuteras det om vi tar emot för många flyktingar. Man diskuterar det utifrån den möjlighet man har att ta hand om dem. Trots allt har vi det väldigt bra i Sverige. För mig är det självklart att vi ska vara med, ta ansvar och hjälpa människor som har det sämre. Jag tackar ännu en gång för debatten i dag.

Anf. 30 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Jag kan bara hålla med Rigmor Stenmark om hur viktigt det är att vi har kommuner som gör det här arbetet och som gör det på ett förtjänstfullt sätt. Jag vet att det i olika kommuner diskuteras att vi har tagit emot för många, och så vidare. Det uppfattar jag inte alls som att man ifrågasätter grunden för den svenska asylpolitiken. Men det kan helt enkelt bli för tungt i vissa kommuner när man får väldigt många asylsökande på en gång.

Jag kommer att följa kostnadsutvecklingen väldigt noggrant. Det är viktigt att säga. Jag kommer också att överväga om man ska göra en särskild översyn av hela ersättningsförordningen när det gäller ersättningen till kommunerna. Det är precis som Rigmor Stenmark säger. Det är i kommunerna som flyktingpolitiken får sitt verkliga innehåll. Det är där som orden blir till handling.

Jag menar att den här frågan är en av de viktigaste frågorna vi har att diskutera. Utan den generositet som finns i kommunerna har våra ord ett väldigt litet innehåll. Som jag sade tidigare hade jag väldigt mycket kontakter med kommunerna. Jag kommer även som minister att fortsätta att ha sådana nära kontakter med företrädare för kommuner och landsting och tillsammans med dem diskutera hur stödet till kommunerna kan utformas på bästa sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2003/04:26 om nytt EU-fördrag och asylpolitiken

Anf. 31 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Erik Ullenhag har i en interpellation ställt frågor till mig om hur asylpolitiken kommer att behandlas under regeringskonferensen och vilka ståndpunkter jag som migrationsminister kommer att driva i de

kommande förhandlingarna om ett nytt konstitutionellt fördrag för den europeiska unionen.

Inledningsvis vill jag hänvisa till den behandling av frågan som för närvarande pågår i riksdagen, och som avslutas först då kammaren den 20 november behandlar det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottets betänkande, med anledning av regeringens skrivelse 2003/04:13 *Europeiska konventet om EU:s framtid*.

Jag får även hänvisa till att statsministern vid det europeiska rådet i Rom den 4 oktober översiktligt redogjorde för att Sverige i avvaktan på den pågående behandlingen i riksdagen inte kan binda sig för några definitiva ståndpunkter utan måste inhämta ett förhandlingsmandat från den svenska riksdagen.

Redan i samband med den regeringskonferens som år 1996 startade med utgångspunkt i Maastrichtfördraget och som utmynnade i fördragsändringarna i det så kallade Amsterdamfördraget för snart fem år sedan, var det en klar svensk ståndpunkt att det överordnade målet om fri rörlighet för personer inom EU skulle innebära ett krav på harmonisering också av asylpolitiken. Vid det europeiska rådet i Tammerfors i oktober 1999 beslöt stats- och regeringscheferna att arbetet med en harmonisering skulle snabbas på och man beslutade att medlemsstaterna skulle bidra till att skapa ett ”gemensamt europeiskt asylsystem”, baserat på en fullständig tillämpning av Genèvekonventionen. Man uttryckte även att ”på längre sikt bör gemenskapsbestämmelserna leda till ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för dem som beviljas asyl, som är giltig i hela unionen.”

Det är mot denna bakgrund som konventet lagt fram sina förslag om hur den rättsliga grunden för framtida lagstiftning på EU-nivå skulle kunna utformas. En harmoniserad asylpolitik i hela unionen ska också ses utifrån flyktingens eget perspektiv. Först med en status som erkänns av alla medlemsstater kan flyktingen omfattas av rätten att fritt röra sig i hela unionen – en rätt som vi anser ska omfatta alla tredjelandsmedborgare som har fått uppehållstillstånd i en medlemsstat.

Möjlighet till majoritetsbeslut finns redan i dag på flertalet politikområden inom gemenskapsrätten. Att beslut skulle fattas med kvalificerad majoritet inom asyl- och migrationsområdet, till skillnad från dagens krav på ett enhälligt ministerråd, var därför en naturlig fortsättning på den överföring till gemenskapsrätt för vilken grunden lades redan i Amsterdamfördraget, som riksdagen har ställt sig bakom. I ett utvidgat EU med inom kort 25 medlemsstater kommer också rena effektivitetsskäl att tala för en övergång till nya beslutsformer.

Enligt gällande fördrag kan rådet bara besluta om miniminormer för på vilka kriterier asyl ska ges, hur de olika ländernas procedurer ska utformas och på vilka villkor de asylsökande ska tas om hand under den tid deras ansökningar prövas. I konventets förslag till nytt konstitutionellt fördrag har begreppet miniminormer inte använts, vilket innebär att grunden läggs för en gemensam och enhetlig asylpolitik.

Regeringens utgångspunkt i skrivelsen till riksdagen är att stöd bör ges för en framtida gemensam och enhetlig europeisk flyktingpolitik. Samtidigt vill regeringen vid tillskapandet av en sådan politik verka för en hög ambitionsnivå vad avser humanitet, tillämpning av asylrätt och

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

internationella åtaganden samt att det ska vara möjligt för medlemsstaterna att nationellt tillämpa bättre villkor.

Ett syfte med den gemensamma och enhetliga asylpolitiken är att lägga grunden för en solidarisk asylpolitik, det vill säga att undvika att ett land eller en grupp av länder vältrar över ansvaret på andra genom att driva en restriktivare asylpolitik. Med andra ord – det är min bedömning att det inte kommer att vara kontroversiellt att nationellt tillämpa bättre villkor.

Erik Ullenhag kritiserar regeringen för att Migrationsverkets remissvar inte explicit redovisas i skrivelsen till riksdagen. Jag vill erinra om att regeringen har hänvisat till att ett antal remissinstanser kommenterat konventets förslag att stryka begreppet ”miniminormer” och att samtliga remissinstanser understryker att detta inte får innebära en inskränkt möjlighet att bedriva en generös asylpolitik. Remissvaren är tillgängliga för envar och det har givetvis inte varit regeringens avsikt att dölja något.

Avslutningsvis vill jag understryka att det är min bedömning att flyktingpolitiken i hela Europa blir mer generös med det förslag som presenterats i konventet än om varje land självt ska besluta om sin egen politik på detta område. En politik med miniminormer riskerar att innebära mycket låga normer samtidigt som fördelarna med enhetliga regler går förlorade.

Regeringen avvaktar dock riksdagens behandling av frågan innan slutlig ställning tas till det fortsatta agerandet i regeringskonferensen.

Anf. 32 ERIK ULLENHAG (fp):

Fru talman! Låt mig inledningsvis tacka ministern för svaret, även om det tyvärr för mig har väckt fler frågor än det har besvarat.

För att teckna en bakgrund så ska vi enligt min uppfattning vara medvetna om att land efter land i Europa för närvarande sviker sitt mänskliga ansvar. Vi bygger allt högre murar som gör det allt svårare för människor att över huvud taget ta sig till det rika Europa för att söka asyl. Vi såg ett exempel på det häromdagen. Man hittade tiotals döda migranter som flöt i land vid den sicilianska kusten. En av de överlevande, en havande kvinna, hittades i högarna av liken på en skraltig båt. Det här är den verklighet som regeringarna i Europa bär ansvaret för. Socialdemokraterna har sedan de kom till makten igen 1994 anpassat sig till en hårdare europeisk trend. Men Sverige är fortfarande ett mer solidariskt och humant land än vad andra länder i Europa är, och det är mycket bra.

Jag håller med om ministrerns beskrivning av att vi behöver ta ett gemensamt ansvar för migrationspolitiken i Europa. Vi ska inte hamna i en ny Balkansituation när land efter land stängde sina gränser och det till slut var Sverige och Tyskland som stod ensamma kvar. Vi kunde inte heller fortsätta att stå upp för humaniteten.

Tidigare har vi – regeringen, Folkpartiet och de flesta partierna i Sveriges riksdag – varit överens om att detta samarbete ska bygga på miniminormer. Vi ska ha ett gemensamt golv, och så ska ett land kunna gå före. Jag menar att faran med en fullständigt harmoniserad flyktingpolitik är tudelad. Den ena risken är att vi inte kommer fram i arbetet över huvud taget eftersom skillnaden mellan de mest generösa och de mest restriktiva länderna i Europa är alldeles för stor. Då riskerar vi att hamna i en situation där de stora länderna gör som de försökte göra i söndags,

nämligen går före och skapar sin egen flyktingpolitik och struntar i det gemensamma arbetet. Den andra risken är att det är de mest restriktiva länderna som får hålla i taktpinnen, och då kommer Europa att svika sitt medmänskliga ansvar.

Mitt bekymmer är att regeringen nu successivt har glidit på det som vi tidigare var överens om, det vill säga att det ska vara miniminormer och ett golv. Vi var överens om det så sent som när Lena Hjelm-Wallén som regeringens representant i konventet reserverade sig till förmån för miniminormer. Vi var ganska överens om det när den första skrivelsen angående konventsarbetet kom till riksdagen. Då stod det: Det fortsatta arbetet *bör* inriktas på att det även framgent ska vara möjligt för ett enskild land att nationellt tillämpa bättre villkor än dem som kan komma att läggas fast av EU.

Efter det att skrivelsen gick ut fick man omfattande remisskritik. Det sades att det här inte var tillräckligt starkt. Svaret från regeringen kom i nästa skrivelse, där man skrev: Vid tillskapandet av denna politik ska det vara möjligt för medlemsstaterna att nationellt tillämpa bättre villkor. Man gick alltså fullständigt på tvärs mot de remissinstanser som kritiserade regeringen. I svaret i dag får vi höra av migrationsminister Barbro Holmberg att hennes bedömning är att även om vi tar bort miniminormerna så kommer det inte att vara kontroversiellt att nationellt tillämpa bättre villkor än vad som följer av gemensamma regler.

Detta reser flera frågor. Den första frågan gäller det som hände den 1 september i år, då migrationsministern var generaldirektör för Migrationsverket. Då sade hon exakt samma sak som jag; hon varnade för konsekvenserna av att ta bort miniminormer. Vad vet migrationsministern i dag som generaldirektören Barbro Holmberg inte visste den 1 september?

Den andra frågan är: Har kommissionär Vitorino och statsminister Göran Persson fel när de säger att avskaffade miniminormer riskerar att leda till att vi får driva en mer restriktiv politik i Sverige?

Det finns också en tredje fråga som jag inledningsvis skulle vilja ha svar på. Det är mycket bra att regeringen säger att man ska avvakta riksdagsbehandling i denna fråga. Men varför går det bra att gå före vad gäller EU-president och en massa andra frågor? Varför är det just i asylpolitiken som regeringen avvaktar?

Anf. 33 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att komma ihåg att det inte är flyktingpolitikens innehåll som står på dagordningen. Konventets förslag innehåller förslag om rättsliga grunder för hur den framtida lagstiftningen på EU-nivå ska kunna utformas. Det är alltså lagstiftningskompetensen som vi diskuterar, och inte de materiella reglerna.

Det som föreslås är, som jag sade tidigare, att gemenskapsrätten på asylpolitikens område ska omfatta tre områden: kriterier för vilka som ska betraktas som flyktingar, asylprocedurerna och normer för hur de enskilda asylsökande ska tas om hand, det vill säga flyktingmottagandet.

Den grundläggande frågan här är om det är bra för flyktingar i världen att det finns gemensamma normer på dessa områden. Det är viktigt att se till syftet med den gemensamma asylpolitiken. Det handlar om att lägga grunden för en solidarisk politik, det vill säga att undvika att några

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

länder, kanske många länder, vältrar över ansvaret på andra. Om medlemsländerna tillämpar samma kriterier för vilka som ska bedömas som flyktingar innebär det att man erkänner varandras beslut. Det innebär också att flyktingen får en status som erkänns i alla medlemsländer och som gör det möjligt för flyktingen att fritt röra sig i unionen.

Det är viktigt att se det internationella perspektivet. Det finns 20 miljoner flyktingar i världen. Det är deras behov vi måste se till i första hand. Är det bra att Sverige isolerar sig och för en alldeles egen politik eller är det bra att vi får ett område som omfattar 25 länder som har en gemensam politik? För flyktingarnas skull måste vi ha gemensamma regler på ett antal grundläggande områden.

Miniminormer är ingen lösning på flyktingarnas problem. Det finns stora problem när det gäller miniminormer. Det handlar om att nivån dras ned till en absolut minsta gemensamma närmare. Det resulterar i relativt urvattnade förslag. Det är precis det vi hittills har sett. Vi får en miniminivå som i praktiken innebär att varje land fortsätter att driva sin egen politik. Det innebär ingen förändring mot vad det är i dag. Det innebär att varje land kommer att se flyktingpolitiken lite grann som en nationell angelägenhet. Det är ingen lösning för flyktingar i världen, och det är ingen lösning när det gäller den internationella flyktingpolitiken.

Anf. 34 ERIK ULLENHAG (fp):

Fru talman! Jag sade att jag inte blev så mycket klokare av migrationsministerns svar. Jag ställde tre följdfrågor. Jag noterar att jag inte fick svar på någon av frågorna.

Jag instämmer helt i migrationsministerns beskrivning. Vi måste ta ett internationellt ansvar. Vi måste ta ett gemensamt ansvar i Europa. Vi måste se till att de länder som i dag är mest restriktiva i Europa för en mer human politik. Det är vi överens om. Vi har varit överens med svenska regeringen under en lång tid. Vad som har hänt är att den svenska regeringen verkar byta position. Man har i flera år sagt att miniminormer ska vara startskottet för en gemensam politik, och det ska nu överges. Det som Lena Hjelm-Wallén reserverade sig till förmån för för den svenska regeringens räkning, säger nu Barbro Holmberg är helt värdelöst.

I det remissvar Migrationsverket lämnade in den 1 september i år framgår följande: Den svenska asylpolitiken har emellertid grundats på att EU:s regelverk inte hindrar ett enskilt medlemsland från att tillämpa generösare regler. Detta utgör samtidigt en utgångspunkt för övervägandena i departementspromemorian. En sådan nationell politik kan vara svår att förena med konventets förslag, som sannolikt förutsätter att alla medlemsstater tillämpar samma bestämmelser och erkänner varandras beslut.

I klartext, för att översätta till vanligt språkbruk: Migrationsverket sade att regeringen stoppar huvudet i sanden. Migrationsverket sade också att om det blir strykningar av miniminormer är risken stor att Sverige blir tvunget att föra en betydligt mer restriktiv politik. Det intressanta är att undertecknare av detta remissvar är Barbro Holmberg, numera migrationsminister. Jag förstår att man kan byta åsikter mellan olika roller, men det vore intressant att få en förklaring till varför det Barbro Holmberg som generaldirektör skrev den 1 september – det jag

står för – är så fullständigt fel i dag. Vad är det som har hänt sedan den 1 september, och vilken vishet har Barbro Holmberg fått när hon åter har trätt in i Regeringskansliet?

Migrationsministern säger att hennes bedömning är att vi inte ska behöva tillämpa en mer restriktiv politik om fördraget ser ut som förslaget gör nu. Kommissionär Vitorino, ansvarig för frågorna i kommissionen, sade när han besökte Sverige att som EU-kommissionär vill han inte att något land ska tvingas införa en hårdare flyktingpolitik, men målet kan bli svårt att nå. Barbro Holmbergs egen statsminister Göran Persson uttrycker det så här: Det kan bli svårt att vissa går före, det vill säga vissa länder, och har en mer human politik.

Ska jag i opposition bli lugnad av att migrationsministern kommer till riksdagen och säger att hennes bedömning är att vi kan fortsätta att föra en mer solidarisk och generös politik än de restriktivare länderna i Europa? Frågan är central. Anser migrationsministern att statsminister Göran Persson och Vitorino tolkar förslaget fel? Tolkar migrationsministern förslaget rätt? Varför då?

Det finns en fråga som jag inte väckte i mitt första inlägg, och det är farligt att ta med en till eftersom jag inte fick svar på någon fråga från mitt första inlägg. Om migrationsministern vill lugna mig och säga att Sverige fortsatt ska kunna föra en mer solidarisk politik, innebär det att migrationsministern gör bedömningen att Sverige i ett skarpt läge är berett att ta strid i domstol om att fortsätta att driva en mer solidarisk politik än vad som följer av det gemensamma regelverket? Det är vad det handlar om. Missförstå mig rätt: Jag vill ha gemensamma regler, men jag vill fortsättningsvis att Sverige ska kunna gå före. Det har tidigare regeringar stått för.

Anf. 35 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Erik Ullenhag refererar till de stämningar som finns i Europa. Jag delar Erik Ullenhags oro på den punkten. Det har under ett antal år dragit kalla vindar över Europa. Det finns starka främlingsfientliga strömningar. Vi är inte heller själva förskonade från dem ens i vårt eget land. Det är ytterligare ett skäl till att hålla fast vid visionen om att vi ska ha en gemensam politik som bygger på flyktingkonventionen och andra internationella konventioner som grund. Vi har ett gemensamt ansvar för att verkligen verka för att de 25 länderna i EU får en human flyktingpolitik.

Även om jag delar denna oro tror jag ändå att det inte är nattsvart. Vi är inte helt ensamma. Vi har alla de internationella konventionerna, flyktingkonventionen, konventioner om mänskliga rättigheter och så vidare. De ligger som grund. Alla länderna i EU har undertecknat de konventionerna och är bundna av att följa de konventionerna. FN:s flyktingkommissarie kommer att bevaka förhandlingarna som kommer om några år.

Vi startar inte från noll. Vi har direktiv som är framförhandlade med miniminormer. Erik Ullenhag håller miniminormerna högt, men jag skulle vilja att vi ser att det handlar om att ha fått en minsta gemensamma närmare. Nu måste länderna anpassa sig till enhetliga regler på ett helt annat sätt än tidigare. De framförhandlade miniminormerna kommer att vara en bas i de förhandlingarna.

Prot. 2003/04:19
24 oktober

*Svar på
interpellationer*

Sedan var det Migrationsverkets remissvar. Det var ett remissvar på skrivelsen. Där pekade Migrationsverket på, i likhet med många andra organisationer, att det naturligtvis finns ett dilemma här med helt enhetliga regler och möjligheten att föra en helt annan politik. Det dilemma finns, och det dilemma kvarstår. Det är vad regeringen har hörsammat i sin skrivelse till riksdagen genom att markera och betona att det ska vara möjligt för medlemsstaterna att nationellt tillämpa bättre villkor. I de preliminära underhandssynpunkter som det italienska ordförandeskapet har bett om har den svenska regeringen anmält att vi under regeringskonferensen kommer att driva att det kommande fördraget ska uttrycka höga ambitioner i fråga om humanitet, asylrätt, internationella åtaganden och att den lagstiftning som ministerrådet och EU-parlamentet kan anta under ett nytt fördrag inte ska innebära lägre normer än de som framgår av medlemsstaternas nationella lagar.

Jag tror att det är viktigt att markera att det är det som vi kämpar för, att få regler som håller så hög nivå som möjligt och som också motsvarar de regler som vi har i Sverige.

När det gäller kommissionär Vitorinos och statsministerns uttalanden tror jag att det som markeras är att det i de kommande förhandlingarna om de nya direktiven naturligtvis är ett givande och ett tagande. Det är inte så att Sverige dikterar villkoren. Här är det väldigt viktigt att se till syftet och helheten när det gäller de enhetliga reglerna.

Anf. 36 ERIK ULLENHAG (fp):

Fru talman! Jag blir fortfarande inte klokare – jag är ledsen.

I en situation, när Barbro Holmberg var statssekreterare, drev Barbro Holmberg samma linje som jag och Folkpartiet driver i dag, att vi ska ha miniminormer. Länder ska kunna ha en mer solidarisk politik än vad som följer av de gemensamma reglerna.

Hennes chef, Jan O Karlsson, var flera gånger i riksdagen och drev den linjen tillsammans med Folkpartiet. Lena Hjelm-Wallén, regeringens representant, åkte ned och fullföljde den linjen. Hon reserverade sig till förmån för miniminormer på EU-nivå.

Statssekreterare Barbro Holmberg blev generaldirektör för Migrationsverket. Hon läste regeringens skrivelse, och hon såg att regeringen hade bytt position. Det var inte längre så att man tydligt tog ställning för miniminormer. Hon påpekade det tillsammans med samtliga övriga remissinstanser.

Det är gott och väl. Remissystemet i Sverige fungerar. Då borde regeringen i det läget säga: Okej, vi har tagit ett steg tillbaka. Vi får remisskritik för det. Men vad gjorde man? Jo, då tog man ytterligare ett steg tillbaka och sade inte längre i nästa skrivelse till riksdagen att man ska arbeta för att ha kvar miniminormer. Man hoppas att det nya fördraget ska leda till att ett enskilt land fortfarande ska gå före.

Sedan gick det några veckor till, och den tidigare generaldirektören Barbro Holmberg blev migrationsminister, som hon numera är. Hon har faktiskt fullständigt bytt fot. Nu säger hon inte längre att det behövs en fördragsändring. Nu säger migrationsministern: Min bedömning, det vill säga min förhoppning, är att det här inte kommer att leda till att vi ska tillämpa mer restriktiva regler.

Den centrala och springande punkten är om andra länder kommer att tolka fördraget på samma sätt som en del forskare i Sverige tolkar det, det vill säga som att det kommer att innebära att Sverige kan få driva en mer restriktiv linje. Är då Barbro Holmberg och Sverige beredda att ta en strid i domstol?

Med detta vill jag tacka ministern för interpellationsdebatten.

Anf. 37 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s):

Fru talman! Det känns som om det upprepas lite grann.

Erik Ullenhag säger alltså att regeringen har tagit ett steg tillbaka i den här skrivelsen. Jag skulle vilja säga att regeringen definitivt har tagit ett steg framåt. Regeringen har hört sammat Migrationsverkets remissvar och andra frivilliga organisationers remissvar genom att väldigt tydligt markera att utgångspunkten i förhandlingarna när det gäller fördraget kommer att vara att vi ska kunna tillämpa reglerna på ett mer generöst sätt.

Jag menar att regeringen har flyttat fram sina positioner, men den grundläggande frågeställningen, Erik Ullenhag, är ju: Vad vill vi med Europapolitiken? Vad vill Erik Ullenhag och Folkpartiet med Europapolitiken? Är det miniminormer som är lösningen på dessa problem? Jag tror inte det. Det finns problem med miniminormer. Som vi har sett i förhandlingarna hittills innebär det att nivån kommer att läggas väldigt lågt, och det i sin tur innebär att det egentligen står alla de 25 länderna fritt att tillämpa vilken politik som helst. Det innebär att vi kommer att få en politik generellt sett som ligger på en betydligt lägre nivå än om vi förhandlar fram i huvudsak överensstämmande gemensamma regler.

Jag menar att Sverige har ett väldigt stort ansvar att gå in i de förhandlingarna och med kraft driva den svenska linjen, att vi ska ha en flyktingpolitik i Europa som baseras på humanitet, som baseras på de humanistiska ideal som vi representerar. Sverige är och kommer att vara en stark röst i EU, och det här ska vi kämpa för gemensamt. Det är en stor och väldigt viktig uppgift som vi tillsammans har framför oss.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande

2003/04: MJU4 Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp

Justitieutskottets betänkanden

2003/04: JuU2 Hemliga tvångsmedel – offentliga ombud och en mer ändamålsenlig reglering

2003/04: JuU3 Åtgärder mot klotter och annan skadegörelse

Socialförsäkringsutskottets betänkande

2003/04: SfU3 Behandling av personuppgifter inom socialförsäkringens administration

Prot. 2003/04:19
24 oktober

Svar på
interpellationer

8 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 24 oktober

2003/04:51 av *Ulf Nilsson* (fp) till utbildningsminister Thomas Östros
Internationellt perspektiv på den svenska skolan

2003/04:52 av *Linnéa Darell* (fp) till statsrådet Hans Karlsson
Högekostnadsskyddet för småföretagen

2003/04:53 av *Ulf Holm* (mp) till finansminister Bosse Ringholm
Lönehöjningar för generaldirektörer

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 24 oktober

2003/04:136 av *Claes Västerteg* (c) till försvarsminister Leni Björklund
Sexuella trakasserier inom Försvarsmakten

2003/04:137 av *Charline Pålsson* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Alkoholkonsumtionen bland gravida

2003/04:138 av *Britta Rådström* (s) till miljöminister Lena Sommestad
Vattenmyndighet till Skellefteå

2003/04:139 av *Torsten Lindström* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Volontärarbete i gymnasieskolans individuella val

2003/04:140 av *Britta Rådström* (s) till statsrådet Ulrica Messing
Norrbotten som särskilt prioriterat infrastrukturprojekt

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 oktober.

2003/04:141 av *Anders Wiklund* (v) till statsrådet Hans Karlsson
Strejkrätten

Fråga 2003/04:141 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 november.

10 § Kammaren åtskildes kl. 11.05.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Anmälan om val av ordförande och vice ordförande i Nordiska rådets svenska delegation	1
2 § Svar på interpellation 2003/04:18 om situationen i Bolivia.....	1
Anf. 1 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	1
Anf. 2 LARS OHLY (v).....	2
Anf. 3 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	3
Anf. 4 LARS OHLY (v).....	4
Anf. 5 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	4
Anf. 6 LARS OHLY (v).....	5
3 § Svar på interpellation 2003/04:23 om Irak.....	5
Anf. 7 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	5
Anf. 8 YVONNE RUWAIDA (mp).....	6
Anf. 9 LARS OHLY (v).....	7
Anf. 10 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	8
Anf. 11 YVONNE RUWAIDA (mp).....	9
Anf. 12 LARS OHLY (v).....	10
Anf. 13 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	10
Anf. 14 YVONNE RUWAIDA (mp).....	11
Anf. 15 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	12
4 § Svar på interpellation 2003/04:24 om Mellanöstern.....	12
Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	12
Anf. 17 YVONNE RUWAIDA (mp).....	13
Anf. 18 LARS OHLY (v).....	14
Anf. 19 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	15
Anf. 20 YVONNE RUWAIDA (mp).....	16
Anf. 21 LARS OHLY (v).....	17
Anf. 22 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s)	17
Anf. 23 YVONNE RUWAIDA (mp).....	18
5 § Svar på interpellation 2003/04:25 om stöd till värdkommuner	18
Anf. 24 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	18
Anf. 25 RIGMOR STENMARK (c)	20
Anf. 26 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	21
Anf. 27 RIGMOR STENMARK (c)	22
Anf. 28 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	23
Anf. 29 RIGMOR STENMARK (c)	23
Anf. 30 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	24
6 § Svar på interpellation 2003/04:26 om nytt EU-fördrag och asylpolitiken	25
Anf. 31 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	25
Anf. 32 ERIK ULLENHAG (fp).....	26
Anf. 33 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	27
Anf. 34 ERIK ULLENHAG (fp).....	28
Anf. 35 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	29
Anf. 36 ERIK ULLENHAG (fp).....	30

Anf. 37 Statsrådet BARBRO HOLMBERG (s)	31	Prot. 2003/04:19
7 § Bordläggning.....	31	24 oktober
8 § Anmälan om interpellationer.....	32	
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	32	
10 § Kammaren åtskildes kl. 11.05.....	33	

